Ioana VINTILĂ-RĂDULESCU

LIMBA MOLDOVENEASCĂ ŞI LIMBA ROMÂNĂ

1. Termenul şi conceptul de *limbă moldovenească*, oficiale în momentul de faţă în Republica Moldova, nu sunt o invenţie recentă, ci au antecedente mai vechi.

1.1. Sintagma *limba moldovenească* este atestată, e drept, în Moldova şi în Bucovina, ţinuturi româneşti, începând din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, dar pentru o scurtă durată, expresia fiind practic părăsită după 1840[1]. Acesta nu este însă un aspect pertinent pentru problema în discuţie, deoarece prin această sintagmă nu se înţelegea o limbă în sensul strict ştiinţific al cuvântului, distinctă de română, ci o varietate a limbii române, vorbită de locuitorii Moldovei istorice. Folosirea acestei sintagme se explică prin semantismul cuvântului *limbă* în vorbirea curentă şi prin faptul că, mai ales în trecut, dar adesea şi în prezent, şi în orice comunitate lingvistică, pentru vorbitorii diverselor graiuri, conştiinţa apartenenţei lingvistice la o unitate supraordonată propriului grai – în cazul de faţă la limba română – este în general destul de slabă.

1.2. Istoria aşa-zisei *limbi moldoveneşti*[2] începe propriu-zis cu Republica numită Moldovenească şi zisă Autonomă, care a fost creată în cadrul R.S.S. Ucrainene – componentă a U.R.S.S. – în 1924. R.A.S.S. Moldovenească era o rămăşiţă a Basarabiei ţariste, întrucât cea mai mare parte a acestui ţinut – teritoriu românesc din cele mai vechi timpuri – fusese anexată în 1812 de Imperiul ţarist, sub care a început politica de deznaţionalizare şi de izolare a Basarabiei faţă de restul regiunilor româneşti. După revenirea Basarabiei la patria-mamă, în 1918, în teritoriul sovietic au rămas circa 200.000 de români, într-o zonă coincizând în linii mari cu Transnistria – care, deşi ceruse şi ea alipirea la România, nu reuşise însă s-o obţină. Aceşti români au fost înglobaţi în amintita R.A.S.S. Moldovenească – expresie a intenţiei Uniunii Sovietice de a reocupa de fapt integral Basarabia.

1.3. Despre o limbă distinctă de română a început să se vorbească în Uniunea Sovietică în perioada interbelică, cu referire la această R.A.S.S. Moldovenească. Iniţial nu se folosise chiar sintagma *limba moldovenească*, ci doar aceea de *dialect* moldovenesc, şi drept formă literară se acceptase limba română, iar ca alfabet se folosise încă, la fel ca în România, cel latin. Raţiunea adoptării ulterioare a denumirii de *limbă moldovenească* – căreia s-a încercat să i se dea o fundamentare ştiinţifică – a fost, evident, ca şi după 1990, de ordin politic – naţionalist şi ideologic.

Prima tentativă de rupere a *limbii moldoveneşti* de tradiţia literară românească s-a înregistrat în perioada cincinalului 1928-1932, când, în plan practic, în R.A.S.S. Moldovenească a fost impus alfabetul rusesc, iar L.A. Madan a preconizat schimbarea bazei dialectale a limbii literare din această republică prin dialectalizarea ei sub aspect fonetic, luând ca model graiul din ţinutul Orhei. S-a încercat, de asemenea, sub aspect lexical, crearea artificială a unor compuse din elemente „neaoşe", care să înlocuiască neologismele, mergându-se până la situaţia paradoxală că se preconiza inclusiv eliminarea împrumuturilor româneşti din limba rusă!

În plan teoretic, caracterul de sine stătător al *limbii moldoveneşti* – cel puţin literare – în raport cu româna a fost proclamat în mod programatic începând din anii '30, deşi unii autori, ca M.V. Serghievski, continuau încă să îi recunoască, în prima perioadă, caracterul romanic.

Argumentele au fost însă în primul rând nu de ordin lingvistic intern

BDD-A20901 © 2003 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:53:59 UTC)

– cum ar fi fost necesar din punct de vedere ştiinţific, dar nu era posibil, deoarece realitatea nu o permitea –, ci de ordin extralingvistic: evoluţia în condiţii specifice, de izolare faţă de restul comunităţii româneşti.

Nu acestea sunt însă criteriile pe care se bazează stabilirea individualităţii lingvistice – genealogice şi/sau tipologice – a unei limbi. De aceea s-au invocat şi argumente de ordin lingvistic, dar extern, ţinând de istoria limbii şi de influenţele diferite suferite – şi anume rusă şi ucraineană în cazul *limbii moldoveneşti*. Unii dintre campionii acestor teorii nu au ezitat chiar să falsifice istoria celor aşa-zise „două" limbi. Astfel, chiar până târziu, în anii '50, s-a susţinut adesea ideea, fără nici un fundament real, potrivit căreia *limba moldovenească* s-ar fi despărţit de română încă din secolele al XIII-lea – al XIV-lea.

1.4. În cincinalul 1933-1937, deruta din politica lingvistică sovietică la începuturile ei s-a manifestat în R.A.S.S. Moldovenească prin reintroducerea (de scurtă durată însă) a alfabetului latin – în concordanţă cu ceea ce se întreprindea sub acest aspect şi în celelalte republici sovietice –, precum şi prin revenirea temporară la modelul lingvistic românesc, prin calea relatinizării. Această revenire era preconizată însă numai din considerente tactice, şi anume pentru a se înlătura prăpastia care se crease în mod artificial, prin politica anterioară, sub aspect lingvistic, între R.A.S.S. Moldovenească şi Basarabia încă românească, spre care ţintea în continuare imperiul sovietic.

1.5. Din 1937 şi până spre 1950, necesitatea deromânizarii *limbii moldoveneşti* literare a fost argumentată şi ideologic, prin opoziţia faţă de caracterul „burghez" al limbii române, autorul noilor norme ale *limbii moldoveneşti* literare fiind în acea perioadă I.D. Ciobanu.

Susţinerea existenţei *limbii moldoveneşti* a căpătat o şi mai mare acuitate o dată cu anexarea la U.R.S.S., la început pentru scurt timp (în anii de război 1940-1941) şi apoi (din 1944) pentru peste patru decenii, a întregii Basarabii, transformată imediat în R.S.S. Moldovenească, care a înglobat şi aproape toată fosta „republică autonomă". Ca urmare, s-au intensificat şi preocupările legate de *limba moldovenească*, cu atât mai mult cu cât noua republică era singura din componenţa U.R.S.S. căreia îi corespundea un stat distinct de aceeaşi etnie, România, încă nesocialistă în prima perioadă şi cu care se învecina direct – ceea ce era considerat de autorităţile sovietice ca un mare pericol.

1.6. Dacă în perioada interbelică în problema *limbii moldoveneşti* predominase latura practică, vizându-se realizarea unei îndepărtări cât mai mari a ei de română, începând din anii '50 s-a dezvoltat tot mai mult şi aspectul teoretic, cele două laturi întrepătrunzându-se şi justificându-se reciproc.

Culmea denaturării adevărului istoric şi lingvistic a fost atinsă în perioada dominată de ideile lui N.I. Marr, după care ar fi fost imposibil ca limba unei comunităţi socialiste precum R.S.S. Moldovenească să fie aceeaşi cu limba unui stat „burghez" cum era încă România. Pe baza saturării deliberate a limbii literare din R.S.S. Moldovenească cu cuvinte, sensuri şi expresii împrumutate sau calchiate din rusă sau ucraineană s-a ajuns chiar la susţinerea ideii că *limba moldovenească* nu ar fi romanică, ci, în cel mai bun caz, o limbă mixtă, slavo-romanică, sau chiar slavă.

Argumentelor extralingvistice şi lingvistice externe în favoarea autonomiei *limbii moldoveneşti* faţă de română s-a încercat să li se adauge şi argumente lingvistice interne, ţinând mai ales de domeniul fonetic (adesea aspecte minore ale ritmului şi intonaţiei) şi de cel lexical. Absenţa oricărei ierarhizări a elementelor lexicale şi considerarea abuzivă, de către N.G. Corlăteanu, de exemplu, a unor elemente periferice ca făcând parte din fondul principal de cuvinte al *limbii moldoveneşti* au dus la afirmaţia lui M. Isaev potrivit căreia

BDD-A20901 © 2003 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:53:59 UTC)

elementele slave ar avea în această *limbă*, spre deosebire de română, o pondere de 40%.

Concluziile acelor comparaţii între *limba moldovenească* şi română erau viciate şi de faptul că majoritatea diferenţelor semnalate în domeniul lexical priveau aspectul modern şi, în cadrul acestuia, terminologiile de specialitate, în care, în perioada sovietică, pătrunseseră numeroase împrumuturi şi calcuri din limba rusă, devenită în R.S.S. Moldovenească principala limbă a învăţământului, a cercetării şi a activităţii profesionale. Se omitea deliberat, de dragul demonstraţiei, şi faptul că, după 23 august 1944, asemenea elemente pătrunseseră în număr considerabil, chiar dacă mult mai mic, şi în limba română din România. De asemenea, nu se justificau generalizarea şi extrapolarea la nivelul întregii limbi a concluziilor eventual valabile pentru asemenea varietăţi funcţionale ale ei.

Pe de altă parte, în comparaţie nu se antrenau graiurile şi se dădeau drept caracteristice *limbii moldoveneşti* cuvinte precum *ceaşcă* sau *gloată,* care în realitate circulă şi în graiurile de pe teritoriul României pe o arie chiar mai largă decât a subdialectului moldovean, precum şi altele, invocate de R.A. Budagov, cum ar fi *ciolan, iarmaroc, mâţă, ogradă, pleşuv,* care au devenit general cunoscute în limba română prin operele unor scriitori originari din Moldova istorică.

Susţinerea existenţei a două limbi româneşti distincte a dus, de altfel, şi la afirmaţii adesea absurde privind apartenenţa la una, la cealaltă sau la ambele literaturi – română şi *moldovenească* – a scriitorilor români originari din Moldova, Basarabia sau Bucovina din perioada anterioară creării unei republici moldoveneşti.

Au existat chiar tentative de a inventa pur şi simplu trăsături proprii, de provenienţă slavă – rusă şi ucraineană –, şi în structura gramaticală (dar în special în domeniul formării cuvintelor, cum a făcut R.A. Budagov) a *limbii moldoveneşti*, unii lingvişti, ca I. Varticean, ajungând chiar până la a nega principii fundamentale în lingvistică, şi anume până la afirmaţia că legea potrivit căreia flexiunea este latura cea mai puţin penetrabilă a structurii gramaticale nu ar funcţiona în cazul *limbii moldoveneşti*. Asemenea idei au fost însă combătute ca nefondate chiar de majoritatea lingviştilor sovietici, printre care se numără S.B. Bernstein, V.F. Şişmarev, V.P. Suhotin ş.a.

Exagerările marriste, compromiţătoare, au fost combătute în numele lui Stalin însuşi începând din anii 1951-1953, printre alţii de V.V.Vinogradov. Încă din anii ’50, romanitatea *limbii* naţionale *moldoveneşti* a fost recunoscută şi de lingvişti sovietici ca M.V. Serghievski, A.S. Cikobava, V.A. Bogorodicki, A.A. Reformatski şi mai ales V.F. Şişmarev şi n-a mai putut fi contestată, dar caracterul ei pretins distinct de română a rămas o idee curentă şi axiomatică în lingvistica sovietică a vremii.

În anii 1950-1955 s-a renunţat la justificarea ideologică a opoziţiei *limba moldovenească* – limba română, cu atât mai mult cu cât şi statul român păşise pe calea socialismului. Îndepărtarea practică a limbii literare din R.S.S. Moldovenească de limba română s-a continuat însă prin dialectalizarea ei în domeniul fonetic, de data aceasta pe baza graiului din zona capitalei Chişinău – dialectalizare care a mers, printre altele, până la adoptarea ca normă chiar a palatalizării consoanelor labiale şi dentale – şi prin ruralizare, arhaicizare, delatinizare şi în general dezoccidentalizare, ultimele compensate prin slavizare şi rusificare.

1.7. După 1955-1956, excesele compromiţătoare din fazele anterioare s-au atenuat relativ, eliminându-se mai ales dialectalizarea excesivă. S-a recunoscut că deosebirile *limbii moldoveneşti* faţă de română sunt în special de ordin lexical şi că acestea nu-i afectează structura romanică. După „înlăturarea ideologiei burghezo-moşiereşti” în România, s-a acceptat chiar, de exemplu prin vocea lui V.F. Şişmarev, utilizarea, ”critică”, este adevărat, a ceea ce în limba şi

BDD-A20901 © 2003 Revista „Limba Română”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:53:59 UTC)

literatura României era considerat „pozitiv" – în sensul că nu cuprindea elemente „străine". S-a renunţat astfel la obsesia diferenţierii cu orice preţ a normei literare moldoveneşti de cea românească propriu-zisă şi s-a acceptat practic – implicit, dacă nu explicit – modelul acesteia, admiţându-se în lexic unele elemente de provenienţă muntenească sau aporturi latine ori latino-romanice. Inadecvarea alfabetului rusesc la specificul limbii române a deformat însă într-o anumită măsură pronunţarea *limbii moldoveneşti*, prin cunoscuta influenţă a scrierii asupra rostirii. Aceasta a fost dublată de puternica ofensivă a rusei, devenită în R.S.S. Moldovenească limbă oficială şi de predare în învăţământul de toate gradele, precum şi expresie a mass-media şi a tuturor aspectelor vieţii publice.

Din anii '50 încoace nu s-au mai putut găsi argumente noi semnificative în susţinerea dogmei existenţei unei *limbi moldoveneşti* distincte de română, ci s-au adus mai curând o serie de nuanţări şi de atenuări. Până şi lingvişti sovietici, ca S.B. Bernstein, R.A. Budagov, V.A. Lisiţki, R.G. Piotrovski, V.M. Solnţev, I. Vasilenco ş. a. au început din acea perioadă să nu mai recunoască existenţa *limbii moldoveneşti* şi să admită identitatea limbii literare în Moldova sovietică şi în România.

2. Cât priveşte receptarea în afara Uniunii Sovietice a ideii existenţei unei *limbi moldoveneşti* distincte de română, ea nu avea cum să se fi produs înainte de anii '50, circumscrierea, până după sfârşitul celui de-al doilea război mondial, a problemei la mica R.A.S.S. Moldovenească nefiind de natură a stârni reacţii semnificative.

Ceea ce defineşte poziţia lingviştilor occidentali faţă de ideea existenţei unei *limbi moldoveneşti* distincte de română este neacceptarea ei unanimă. Considerarea ca de la sine înţeles a caracterului cu totul aberant al acestei idei explică în parte absenţa oricăror reacţii din partea unei părţi dintre specialişti.

În ce priveşte reacţiile explicite, primele semnale de alarmă au fost trase încă începând din 1954 de lingvişti români stabiliţi în Occident – cum era şi de aşteptat –, şi anume de Eugène Lozovan[3] şi de I. Popinceanu[4]. Ne pare rău că trebuie să observăm că nu a făcut acelaşi lucru, la acea vreme, şi un lingvist precum Eugen Coşeriu, de la care, având în vedere originea sa basarabeană, ar fi fost cu atât mai mult de aşteptat exprimarea unei poziţii în această chestiune – lucru pe care avea să-l facă abia în anii '90.

Dintre lingviştii străini – care nu pot fi suspectaţi de lipsă de obiectivitate – a luat poziţie prompt şi hotărât în această problemă, încă din 1955, la un congres internaţional, marele romanist italian Carlo Tagliavini, reluând-o în anul următor, pe baza unui material documentar mai amplu, la un congres de şi mai mare răsunet[5]. Acesta reprezintă cel mai important moment din istoria receptării internaţionale a problemei *limbii moldoveneşti*, prin care comunitatea ştiinţifică internaţională a luat cunoştinţă de actul pur politic, nejustificat ştiinţific, al lansării artificiale a unei limbi care nu există.

Prin manualul de lingvistică romanică al lui Carlo Tagliavini, ca şi prin acela al lui B.E. Vidos, sau, mai târziu, prin cel al lui Pierre Bec, poziţia identică a romaniştilor străini a devenit larg cunoscută, în această chestiune exprimându-se, în decursul timpului, şi alţi lingvişti străini, ca Alf Lombard, Yakov Malkiel şi, mult mai în detaliu, Klaus Heitman[6], Harald Haarmann[7], Johannes Kramer[8] etc. Aceeaşi opinie au exprimat şi unii specialişti din ţări la vremea aceea socialiste, precum Ladislas Gáldi, Klaus-Henning Schröder ş.a. – spre deosebire de un Jozef Kultéty,de pildă, care în 1955 susţinea încă poziţia sovietică oficială în această problemă.

3. Şi în lingvistica românească, ecourile problemei *limbii moldoveneşti* au început să se facă auzite tot din anii '50. Condiţiile epocii nu făceau însă posibilă pe atunci com-

BDD-A20901 © 2003 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:53:59 UTC)

baterea deschisă, la noi, a teoriei independenţei *limbii moldoveneşti* în raport cu româna. De aceea este cu atât mai meritorie exprimarea unor rezerve faţă de această dogmă, între 1953 şi 1958/1965 de către lingvişti precum Elena Lungu (Carabulea), Ion Moise, Valeria Guţu (Romalo), Alexandru Ionaşcu, Iorgu Iordan, Dimitrie Macrea, Victor Vascenco, Gheorghe Mihăilă sau Elena Slave (citaţi în odinea apariţiei contribuţiilor lor), în timp ce alţii, ca I. Rizesc sau Al. Niculescu, au înregistrat aceste discuţii fără nici un comentariu sau chiar, ca Ariton Vraciu, Emil Petrovici sau Alexandru Graur, au susţinut, din păcate, explicit tezele lingvisticii sovietice – ultimul revenind, este drept, asupra acestei poziţii în condiţiile în parte schimbate din 1985.

Dintre exemplele aduse în sprijinul distincţiei terminologice *limba moldovenească* – limba română, printre alţii, de Emil Petrovici[9], amintesc numai că paralela cu afrikaans din Republica Africa de Sud, care a primit o denumire distinctă de olandeză, din care provine, nu este relevantă, fiind vorba de o limbă creolă, care a suferit modificări drastice în raport cu idiomul de origine, cu care nu este reciproc inteligibilă. Nici invocarea exemplului flamandei nu mai este de actualitate, întrucât, într-o Europă unită, cele două state, Olanda şi Belgia, au avut înţelepciunea de a recunoaşte că vorbesc aceeaşi limbă şi de a o denumi cu termenul comun de *neerlandeză*. Nu este cazul să mai amintesc aici exemplele bine cunoscute ale limbilor engleză, franceză, germană, portugheză, spaniolă, chiar rusă etc., care sunt limbi naţionale şi oficiale sau cooficiale, fiecare, în mai mult de un stat, fără să se fi simţit nevoia să li se schimbe numele în vreuna din ţările respective.

În perioada 1961-1980, problema *limbii moldoveneşti* pare a fi devenit o chestiune tabu în cultura românească, în lucrările de lingvistică, în dicţionarele explicative sau în cele enciclopedice recurgându-se la diverse strategeme pentru a se evita cel puţin denaturarea adevărului ştiinţific.

Identitatea *limbii moldoveneşti* cu româna este recunoscută deschis la noi abia începând cu istoria limbii române a lui G. Ivănescu, apărută în 1980, şi continuând cu mica enciclopedie *Limbile lumii* – în care Marius Sala nu a inclus un articol dedicat *limbii moldoveneşti* separat de cel consacrat românei, fapt aspru criticat în *Izvestia* – şi mai ales cu capitolul lui Paul Lăzărescu[10] din *Tratatul de dialectologie românească* sau cu articolele Mioarei Avram privind limba română din *Enciclopedia limbilor romanice*.

Contribuţia *Tratatului de dialectologie* în elucidarea definitivă a acestei false probleme a fost hotărâtoare. Pe baza datelor obiective oferite de atlasele lingvistice s-a demonstrat unitatea subdialectului moldovean al limbii române de ambele părţi ale Prutului. Examinându-se situaţia graiurilor din acum fosta R.S.S. Moldovenească, s-a constatat nu o diviziune pe axa vest-est în raport cu graiurile învecinate din România, ci o împărţire pe axa nord-sud, care înglobează graiurile româneşti din cele două ţări. Astfel, graiurile din cea mai mare parte a fostei R.S.S. Moldoveneşti se grupează împreună cu cele din centrul Moldovei româneşti, cele din nord – împreună cu graiurile din Bucovina şi din nordul Moldovei noastre, iar cele din sud-vest – cu graiurile din sudul Moldovei româneşti.

4. După reintrarea în drepturi a limbii naţionale şi cu atât mai mult după dobândirea independenţei Republicii Moldova, susţinerea păstrării termenului *moldovenesc* pentru denumirea limbii oficiale a noului stat s-a dovedit strâns legată de politica vizând conservarea generală a vechilor structuri.

Lingviştii români şi străini şi-au exprimat energic poziţia în problema în cauză atât colectiv, cu prilejul Colocviului de Românistică de la Tutzing şi al Congresului Filologilor Români de la Timişoara, cât şi individual[11] – dar, din păcate, fără efect practic.

BDD-A20901 © 2003 Revista „Limba Română”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:53:59 UTC)

5. În aparenţă o chestiune formală, de strictă etichetă, denumirea limbii oficiale a Republicii Moldova ca *moldovenească,* după numele statului – nedorită şi chiar respinsă, inclusiv pentru semnificaţia ei simbolică, de o bună parte a populaţiei avizate şi neîndoctrinate tendenţios din această ţară – este nu numai inutilă, dar şi inexactă şi ascunde un subtext periculos şi dăunător înseşi dezvoltării acestei *limbi*.

Ea este şi contraproductivă, în condiţiile în care e vorba de o ţară mică, în care, dacă ne referim la aspecte precum învăţământul sau piaţa cărţii, cel puţin considerentele economice sunt de natură a impune circulaţia în ambele sensuri a publicaţiilor, aşa cum dovedesc practic edituriile din cele două ţări care publică cu succes inclusiv gramatici, dicţionare explicative sau ortografice care ar trebui să fie valabile pentru o limbă română unică. De asemenea, pentru a lua numai încă un exemplu, în domeniul terminologiilor de specialitate şi al standardizării acestora, racordarea terminologică a României şi a Republicii Moldova, susţinută, printre altele, de acţiunile Uniunii Latine, nu ar putea fi decât benefică în primul rând pentru Republica Moldova.

După cum s-a dovedit, această chestiune aparent formală a denumirii limbii oficiale a fost însă, din păcate, numai preludiul reintroducerii rusei în vechile ei „drepturi" şi al măsurilor luate în domeniul învăţământului privind îngrădirea predării limbii, a istoriei şi a literaturii române – măsură căreia populaţia conştientă de riscurile acestor decizii i s-a opus cu acelaşi curaj bine cunoscut, pentru care merită toată admiraţia.

În concluzie, chestiunea aşanumitei *limbi moldoveneşti* s-a dovedit a fi, în plan lingvistic, o falsă problemă, creată şi dirijată, ca în atâtea alte cazuri similare, din raţiuni strict politice, intercomprehensiunea reciprocă dintre cele două „limbi" fiind incontestabilă, iar diferenţele dintre ele – cu totul minore.

Să sperăm că istoria va face în cele din urmă dreptate.

NOTE

[1] V. Vasile Arvinte, *Român, românesc, România. Studiu filologic,* Bucureşti, 1983, şi S. Berejan, *De ce glotonimul* moldovenesc *nu poate rivaliza cu glotonimul* român *cu aplicaţie la limba literară,* în „Revista de lingvistică şi ştiinţă literară", 1990, 6, p. 29-37.

[2] Pentru detalii şi bibliografia problemei v. Ioana Vintilă-Rădulescu, *Lingviştii şi „limba" moldovenească,* în „Limba Română", 41, 1992, 5, p. 261-277.

[3] Eugène Lozovan, *L'Atlas linguistique de la langue «moldave»,* în „Orbis", 3, 1954, p. 419, şi *La linguistique roumaine de 1952 à 1954,* în ZrP 71, 1955, 5/6, p. 391.

[4] I. Popinceanu, în „Buletinul Bibliotecii Române" din Freiburg I. Breisgau, 3, 1955/1956, p. 200.

[5] Carlo Tagliavini, *Una nuova lingua letteraria romanza? Il Moldavo*, în *Congresso Internazionale di Studi Romanzi (Firenze, 3-5 aprile 1956),* Florenţa, vol. II, partea I, 1959, p. 445-452.

[6] Klaus Heitmann, *Rumänische Sprache und Literatur in Bessarabien und Transnistrien,* în ZrP 81, 1965, 1/2, p. 102-156 şi, mult mai recent, *Moldauisch,* în *Lexikon der Romanistischen Linguistik,* vol. III, Tübingen, 1989, p. 508-521.

[7] Harald Haarmann, *Balkanlinguistik (2): Studien zur interlingualer Soziolinguistik des Moldauischen,* Tübingen, 1978, p. 187-203.

[8] Johannes Kramer, *Das Moldauische,* în „Balkan-Archiv". Neue Folge, 5, 1980, p. 125-136.

[9] Emil Petrovici, *Unele probleme de dialectologie şi geografie lingvistică,* în „Limba Română", 3, 1954, 1, p. 10-18.

[10] Paul Lăzărescu, *Subdialectul moldovean,* în *Tratat de dialectologie românească,* Craiova, 1984, p. 208-240.

[11] V. în special Mioara Avram, în *Enciclopedia limbii române*, Bucureşti, 2001, p. 348-351, s.v. *„moldovenească, limbă"*.

BDD-A20901 © 2003 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:53:59 UTC)